

W centrum uwagi. Część 2

Jednostka tematyczna	Zagadnienia	PP	Wiedza	Rozumienie	Zastosowanie
1. Prawo i systemy prawne	<ul style="list-style-type: none"> – normy prawne i ich charakter – koncepcje budowy normy prawnej – źródła norm prawnych – system prawa stanowionego – prawo stanowione a naturalne – system prawa precedensowego – prawo zwyczajowe – prawo międzynarodowe, krajowe i miejscowe – prawo publiczne i prywatne – prawo materialne i formalne – prawo cywilne, karne i administracyjne – zasady hierarchiczności, spójności i zupełności systemu prawnego 	29.1– 29.3		– zasady hierarchiczności, spójności i zupełności w systemie prawnym	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznawać rodzaje prawa (międzynarodowe, krajowe, miejscowe, prywatne, publiczne, materialne, formalne, cywilne, karne oraz administracyjne) – rozróżnić źródła, z których wywodzą się normy w różnych systemach prawnych (prawo: zwyczajowe, precedensowe, religijne, pozytywne)
2. Rzeczpospolita Polska jako państwo prawa	<ul style="list-style-type: none"> – źródła prawa w Polsce – konstytucja – ustawy – umowy międzynarodowe – prawo unijne – rozporządzenia 	30.1– 30.5	<ul style="list-style-type: none"> – źródła prawa i hierarchię aktów prawnych w Polsce – instytucje stojące na straży praworządności – gałęzie prawa i kodeksy, w których należy szukać 	<ul style="list-style-type: none"> – na czym polega praworządność i jakie zasady stoją na jej straży – różnicę między sędziami a ławnikami – rolę Sądu Najwyższego i Krajowej Rady Sądownictwa w 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić sposoby realizacji w Polsce zasady niezależności sądów i niezawisłości sędziego – omówić sposób działania Trybunału Konstytucyjnego

	<ul style="list-style-type: none"> – akty prawa wewnętrznego – akty prawa miejscowego – praworządność – państwo prawa i jego zasady – instytucje strzegące praworządności w Polsce – gwarancje państwa prawnego – niezawisłość sędziowska i niezależność sądów – sędziowie i ławnicy – gałęzie prawa i kodeksy w Polsce 		<p>odpowiednich przepisów</p> <ul style="list-style-type: none"> – sposób powoływania oraz zadania Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego oraz Trybunału Stanu – strukturę sądownictwa w Polsce 	strukturze sądownictwa w Polsce	<p>poprzez odwoływanie do przykładów rozstrzygniętych przez niego spraw</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenić znaczenie skargi konstytucyjnej dla funkcjonowania państwa prawa
3. Prawo cywilne i rodzinne	<ul style="list-style-type: none"> – podział i zasady prawa cywilnego – osoba fizyczna a osoba prawna – zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych – odpowiedzialność cywilna – postępowanie cywilne – orzeczenia sądowe – środki odwoławcze – małżeństwo jako instytucja prawna – warunki i skutki zawarcia małżeństwa – ustanie małżeństwa (rozwód) i separacja – małżeństwo a konkubinat 	32.1– 32.5	<ul style="list-style-type: none"> – sprawy regulowane przez prawo cywilne: rzeczowe, zobowiązań, rodzinne, spadkowe i handlowe – podstawowe pojęcia prawa cywilnego (osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna a zdolność do czynności prawnych, odpowiedzialność cywilna) – podstawowe zasady postępowania cywilnego 	– istotę władzy rodzicielskiej oraz praw i obowiązków dzieci	<ul style="list-style-type: none"> – przeanalizować małżeństwo jako instytucję prawną (warunki zawarcia małżeństwa, prawa i obowiązki małżonków, wspólnota majątkowa, rozwód, separacja, małżeństwo a konkubinat) – posługiwać się w analizie przypadku podstawowymi pojęciami i zasadami prawa cywilnego

	<ul style="list-style-type: none"> – władza rodzicielska – prawa i obowiązki dzieci 		(rozpoznawczego: procesowego, nieprocesowego i egzekucyjnego) oraz sposoby zaskarżania orzeczeń		
4. Prawo karne	<ul style="list-style-type: none"> – podstawowe pojęcia i zasady prawa karnego – odpowiedzialność karna – uczestnicy postępowania karnego – naczelną zasady postępowania karnego – postępowanie przygotowawcze – postępowanie główne – postępowanie odwoławcze – apelacja – kasacja – przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego i prywatnego – kary i środki karne – prawa przysługujące ofierze, oskarżonemu i świadkowi 	33.1– 33.4	<ul style="list-style-type: none"> – podstawowe pojęcia i zasady prawa karnego (odpowiedzialność karna, przestępstwo a wykroczenie, zbrodnia i występki, zasada domniemania niewinności) – przebieg postępowania karnego oraz uczestniczące w nim organy i strony – przykłady przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego i prywatnego – kary i środki karne obowiązujące w polskim prawie – prawa przysługujące ofierze, oskarżonemu i świadkowi – zasady wnoszenia apelacji i kasacji w 	– rolę oskarżyciela posiłkowego	– posługiwać się w analizie przypadku podstawowymi pojęciami i zasadami prawa karnego

			sprawach karnych		
5. Prawo administracyjne	<ul style="list-style-type: none"> – akt administracyjny i inne dokumenty – kryteria ważności aktu administracyjnego – sądownictwo administracyjne w Polsce – typy postępowania administracyjnego – uczestnicy postępowania administracyjnego – przebieg postępowania administracyjnego – decyzje i postanowienia – odwołanie i zażalenie – skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego – skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego 	34.1– 34.3	<ul style="list-style-type: none"> – strukturę sądownictwa administracyjnego – przebieg postępowania administracyjnego 	– różnicę między aktami administracyjnymi a innymi rodzajami dokumentów	– wyjaśnić, jak odwołać się od decyzji i postanowień organów administracyjnych (odwołanie, zażalenie, skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego, skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego)
6. Obywatel wobec prawa	<ul style="list-style-type: none"> – pomoc prawna – pozew w sprawie cywilnej – nieprocesowy tryb spraw cywilnych – zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa – odwołanie od decyzji administracyjnej – prawa konsumentów 	35.1– 35.3	– instytucje i osoby, do których można się zwrócić o pomoc prawną w konkretnych sytuacjach		– odnaleźć w odpowiednim akcie prawnym przepisy dotyczące wybranego przypadku prawnego i je zinterpretować – redagować pisma według wzorów: fikcyjnego pozwu w sprawie cywilnej, zawiadomienia o

					popelnieniu przestępstwa, odwołania od decyzji administracyjnej
1. Stosunki międzynarodowe w wymiarze globalnym	<ul style="list-style-type: none"> – podmioty stosunków międzynarodowych i prawa międzynarodowego – specyficzne podmioty prawa międzynarodowego – międzynarodowe prawo publiczne – społeczność międzynarodowa – ład międzynarodowy i jego typy – stosunki międzynarodowe w perspektywie historycznej – ład westfalski, wersalski, jałtański i postzimnowojenny – nowe osie podziału świata – bogata Północ i biedne Południe – przyczyny dysproporcji pomiędzy Północą a Południem – pomoc rozwojowa dla krajów Południa 	40.1, 40.3– 40.4, 44.2, 44.4	– podmioty oraz zasady prawa międzynarodowego (zasada suwerenności, zasada wzajemności, zasada <i>pacta sunt servanda</i> – z łac. ‘umów należy dotrzymywać’)	<ul style="list-style-type: none"> – przyczyny dysproporcji między globalną Północą i globalnym Południem oraz mechanizmy i działania, które zmniejszają lub powiększają tę nierówność – wzajemne zależności pomiędzy państwami ubogimi i bogatymi w polityce, ekonomii, kulturze i ekologii 	
2. Globalizacja współczesnego świata	<ul style="list-style-type: none"> – istota globalizacji – etapy globalizacji – gospodarczy, polityczny, komunikacyjny, 	41.1– 41.3		<ul style="list-style-type: none"> – wieloaspektowy charakter procesów globalizacji (polityki, gospodarki, kultury, komunikacji, ekologii) 	<ul style="list-style-type: none"> – sformułować własne stanowisko w sprawie ruchów ekologicznych i alterglobalistycznych – ocenić rolę wybranych

	<p>ekologiczny i kulturowy wymiar globalizacji</p> <ul style="list-style-type: none"> – skutki globalizacji – najważniejsi aktorzy globalizacji – Światowa Organizacja Handlu – Bank Światowy – Międzynarodowy Fundusz Walutowy – Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju – korporacje międzynarodowe – organizacje pozarządowe i media – ruch alterglobalistyczny 			<p>– racje zwolenników i przeciwników ruchów ekologicznych i alterglobalistycznych</p>	<p>państw oraz instytucji o zasięgu globalnym (organizacji, korporacji, mediów) w procesach globalizacyjnych</p>
<p>3. Współczesne konflikty międzynarodowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> – istota konfliktów międzynarodowych – przyczyny konfliktów zbrojnych w przeszłości – współczesne konflikty zbrojne – przyczyny konfliktów w XXI w. – podział konfliktów – terroryzm – metody działań terrorystów – rodzaje terroryzmu ze względu na motywacje sprawców – strategie walki z terroryzmem 	<p>40.2, 40.5– 40.8</p>	<ul style="list-style-type: none"> – konflikty, którym towarzyszy terroryzm – inicjatywy na rzecz pokoju, demokracji i praw człowieka (z uwzględnieniem działań laureatów Pokojowej Nagrody Nobla) 		<ul style="list-style-type: none"> – scharakteryzować na wybranych przykładach najczęściej stosowane metody rozwiązywania sporów między państwami – omówić przyczyny konfliktów zbrojnych we współczesnym świecie – opisać przyczyny konfliktów, którym towarzyszy terroryzm oraz motyw i sposoby działania terrorystów

	<ul style="list-style-type: none"> – pacyfizm – metody pokojowego rozstrzygnięcia sporów – Pokojowa Nagroda Nobla 				<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić strategię zwalczania terroryzmu – ocenić możliwości prowadzenia akcji humanitarnych, współpracy rozwojowej oraz interwencji pokojowych na obszarach dotkniętych konfliktami zbrojnymi ze względu na ocenę ich skuteczności oraz aspekty moralne
4. Organizacja Narodów Zjednoczonych	<ul style="list-style-type: none"> – Liga Narodów – <i>Karta atlantycka i Deklaracja Narodów Zjednoczonych</i> – konferencja w San Francisco – <i>Karta Narodów Zjednoczonych</i> – cele i zasady działania ONZ – organy ONZ – ich kompetencje i sposób działania – System Narodów Zjednoczonych – organizacje wyspecjalizowane Narodów 	42.1– 42.3	<ul style="list-style-type: none"> – przemiany, jakie nastąpiły w Europie i na świecie po upadku komunizmu – cele i metody działania ONZ oraz kompetencje jej organów (Zgromadzenia Ogólnego, Rady Bezpieczeństwa, sekretarza generalnego, Międzynarodowego Trybunału 		<ul style="list-style-type: none"> – scharakteryzować działania następujących organizacji: WHO (Światowa Organizacja Zdrowia), ILO (Międzynarodowa Organizacja Pracy), FAO (Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa), IMF (Międzynarodowy Fundusz Walutowy),

	<p>Zjednoczonych</p> <ul style="list-style-type: none"> – rola ONZ po II wojnie światowej i zakończeniu zimnej wojny – reforma ONZ 		<p>Sprawiedliwości, Rady Gospodarczej i Społecznej)</p>		<p>IBRD (Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju), WTO (Światowa Organizacja Handlu), OECD (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju), UNESCO (Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury), UNIDO (Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Rozwoju Przemysłowego), IAEA (Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej), UNICEF (Fundusz Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci), UNHCR (Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców)</p>
<p>5. Międzynarodowy system</p>	<ul style="list-style-type: none"> – bezpieczeństwo międzynarodowe – operacje pokojowe ONZ – unilateralne i multilateralne sposoby 	<p>42.4– 42.6, 43.8</p>	<ul style="list-style-type: none"> – genezę NATO – cele i organy Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego 		<ul style="list-style-type: none"> – ocenić znaczenie regionalnych systemów bezpieczeństwa i współpracy dla danego

bezpieczeństwa	<p>zapewniania bezpieczeństwa międzynarodowego</p> <ul style="list-style-type: none"> – Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego – geneza, cele i struktura – relacje między państwami NATO a państwami nieczłonkowskimi – współczesne zadania NATO – Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie – koncepcja bezpieczeństwa OBWE – wybrane regionalne systemy bezpieczeństwa i współpracy na świecie 		<ul style="list-style-type: none"> – najważniejsze operacje wojskowe NATO – regionalne systemy bezpieczeństwa i współpracy 		<p>regionu i świata</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenić wpływ członkostwa w NATO na pozycję międzynarodową i poziom bezpieczeństwa Polski
6. Integracja europejska po II wojnie światowej	<ul style="list-style-type: none"> – idea zjednoczeniowa w historii Europy – Paneuropa – droga ku współczesnej integracji – plan Marshalla – koncepcje integracji – początek procesu integracji – powstanie EWWiS – ojcowie założyciele zjednoczonej Europy – pogłębianie integracji – EWG i Euratom – poszerzanie integracji – traktat z Maastricht 	43.1, 43.6–43.8	<ul style="list-style-type: none"> – genezę i przebieg integracji europejskiej (cele, główne dokumenty i instytucje, politycy, fazy integracji) – cele, genezę i zasady działania Rady Europy – genezę, cele i sposób działania Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie 	– dylematy związane z dalszym rozszerzeniem i reformą Unii Europejskiej	– ocenić rolę Rady Europy we współczesnej Europie

	<ul style="list-style-type: none"> – rozszerzenie UE – Rada Europy i OBWE a integracja europejska 				
7. Jak funkcjonuje Unia Europejska?	<ul style="list-style-type: none"> – traktaty europejskie – zasady ustrojowe UE – Parlament Europejski – Rada Europejska – Rada Unii Europejskiej – Komisja Europejska – Trybunał Sprawiedliwości UE – Trybunał Obrachunkowy UE – Europejski Bank Centralny – organy doradcze UE – Unia Gospodarcza i Walutowa – polityka regionalna (spójności) – proces legislacyjny w UE – budżet roczny UE 	43.2– 43.5	<ul style="list-style-type: none"> – sposób powoływania, działania i najważniejsze kompetencje instytucji Unii Europejskiej (Rady Unii Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Komisji Europejskiej, Rady Europejskiej, Trybunału Sprawiedliwości, Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, Europejskiego Banku Centralnego) – najważniejsze postanowienia traktatów obowiązujących w Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – sposoby podejmowania decyzji politycznych i gospodarczych w Unii Europejskiej w odniesieniu do zasad pomocniczości i solidarności – sposób tworzenia prawa unijnego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić procedurę uchwalania budżetu unijnego oraz główne dochody i wydatki budżetowe
8. Europa wśród światowych mocarstw	<ul style="list-style-type: none"> – specyfika Unii Europejskiej – fiasko <i>Konstytucji dla Europy</i> – społeczeństwo europejskie – koncepcja europeizacji horyzontalnej – Europa a świat w XX w. 	44.1, 44.3		<ul style="list-style-type: none"> – możliwości odgrywania przez Unię Europejską roli światowego mocarstwa – znaczenie strategicznych zasobów naturalnych w polityce 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnić typy rządów światowych (jedno-, dwu- i wielobiegunowy) w odwołaniu do historii XX i XXI w.

	– Unia Europejska w epoce globalnych przemian			międzynarodowej – znaczenie supermocarstw i mocarstw regionalnych dla ładu światowego	
9. Polska polityka zagraniczna	<ul style="list-style-type: none"> – istota polityki zagranicznej – racja stanu – cele polityki zagranicznej – metody i środki realizacji polityki zagranicznej – dyplomacja – uwarunkowania polityki zagranicznej – zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania polskiej polityki zagranicznej – cele i działania polityki zagranicznej III RP – budowanie nowych relacji ze Wschodem i Zachodem – najważniejsze organizacje regionalne z udziałem Polski – starania o włączenie do struktur euroatlantyckich – europeizacja polityki zagranicznej – relacje Polski z sąsiadami 	39.1– 39.5	– główne kierunki polskiej polityki zagranicznej po 1989 r. i sposoby jej prowadzenia (na wybranych przykładach)	<ul style="list-style-type: none"> – zasadę racji stanu i jej znaczenie w polityce zagranicznej państwa – wpływ członkostwa Polski w Unii Europejskiej na politykę zagraniczną państwa 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić działania Polski w dziedzinie pomocy rozwojowej – scharakteryzować relacje Polski z wybranymi państwami na podstawie samodzielnie zebranych informacji

	– relacje dwustronne RP				
10. Polska w Unii Europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> – droga Polski do Unii Europejskiej – ratyfikacja traktatu akcesyjnego – następstwa akcesji – europejski rynek wewnętrzny – zasady przekraczania granic przez polskich obywateli (strefa Schengen) – obywatelstwo unijne – Urząd Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich – wnoszenie skarg do ERPO – fundusze europejskie – wsparcie ze środków unijnych dla instytucji i osób indywidualnych – nauka za granicą – praca w UE – <i>Europass</i> 	45.1– 45.5	<ul style="list-style-type: none"> – prawa i obowiązki wynikające z posiadania obywatelstwa Unii Europejskiej, w tym możliwości skargi do Rzecznika Praw Obywatelskich Unii Europejskiej – ogólne zasady korzystania z funduszy unijnych przez obywateli, przedsiębiorstwa i inne organizacje w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – na czym polega swobodny przepływ osób, kapitału, towarów i usług w Unii Europejskiej oraz jakie są zasady przekraczania granic przez polskich obywateli (w strefie Schengen i poza nią) 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenić skutki uczestnictwa Polski w Unii Europejskiej (w odwołaniu do danych statystycznych, badań opinii publicznej oraz informacji o wykorzystaniu środków unijnych w Polsce, regionie i gminie) – wyszukać informacje o możliwościach podejmowania nauki i pracy w państwach Unii Europejskiej – posługiwać się dokumentem <i>Europass</i>
1. Czym są prawa człowieka?	<ul style="list-style-type: none"> – charakter i funkcje praw człowieka – idea i geneza praw człowieka – generacje praw człowieka – uniwersalizm praw człowieka – stan przestrzegania praw człowieka na 	36.1– 36.4	<ul style="list-style-type: none"> – historyczny rodowód praw człowieka – prawa i wolności osobiste, polityczne, ekonomiczne, społeczne oraz kulturalne 	<ul style="list-style-type: none"> – ideę praw człowieka – dlaczego dochodzi do łamania praw człowieka na wielką skalę przez reżimy autorytarne (odwoływanie się do historycznych i 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić argumenty na rzecz uniwersalności praw człowieka i analizować zastrzeżenia formułowane przez jej przeciwników – wskazać, do której

	<p>świecie</p> <ul style="list-style-type: none"> – przyczyny naruszania praw i wolności w różnych państwach 			współczesnych przykładów)	generacji należą poszczególne prawa
<p>2. Światowy i europejski system ochrony praw człowieka</p>	<ul style="list-style-type: none"> – międzynarodowy system ochrony praw człowieka – <i>Powszechna deklaracja praw człowieka i Pakty praw człowieka</i> – organy pomocnicze ONZ do spraw ochrony praw człowieka – Międzynarodowy Trybunał Karny w Hadze – systemy ochrony praw człowieka w Europie – Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu – postępowanie przed ETPC – Urząd Komisarza Praw Człowieka Rady Europy – system ochrony praw człowieka w obrębie Unii Europejskiej – <i>Karta praw podstawowych UE</i> – OBWE a prawa człowieka – działania wybranych organizacji 	<p>38.1– 38.7</p>	<ul style="list-style-type: none"> – prawa i wolności zagwarantowane w <i>Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej</i> – środki i mechanizmy ochrony praw i wolności w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – dylematy związane z prawami socjalnymi i sposobem ich realizacji przez państwo 	<ul style="list-style-type: none"> – odnieść opisywane w mediach przypadki naruszenia praw lub wolności do <i>Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej</i> – przeanalizować stan przestrzegania praw mniejszości narodowych, etnicznych i religijnych – zredagować pracę na temat naruszania i ochrony praw człowieka w wybranej dziedzinie

	pozarządowych zajmujących się ochroną praw człowieka				
3. Ochrona praw człowieka w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> – wolności oraz prawa człowieka i obywatela w <i>Konstytucji RP</i> – warunki ograniczenia praw i wolności – środki ochrony praw człowieka w Polsce – skarga konstytucyjna – Urząd Rzecznika Praw Obywatelskich i jego działalność – Rzecznik Praw Dziecka – prawa socjalne – prawa człowieka w Polsce – opinia międzynarodowa – przestrzeganie praw mniejszości narodowych, etnicznych i religijnych 	37.1– 37.5	<ul style="list-style-type: none"> – system ochrony praw człowieka funkcjonujący na mocy <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i> oraz <i>Międzynarodowych paktów praw człowieka</i> uchwalonych przez Zgromadzenie Ogólne ONZ – system ochrony praw człowieka w ramach Rady Europy oraz Unii Europejskiej – sposób działania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu – rodzaje spraw, jakie rozpatruje Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu 		<ul style="list-style-type: none"> – ocenić znaczenie Międzynarodowego Trybunału Karnego w Hadze dla systemu ochrony praw człowieka na świecie – interpretować przypadki naruszania praw i wolności w różnych państwach z punktu widzenia międzynarodowych standardów praw człowieka – sformułować według wzoru skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu lub Komitetu Praw Człowieka w Genewie – opisać i ocenić działania wybranych organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw człowieka

